

ACC. N:R M. 13315:1-10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne Upptecknare: Hans Holmberg, Slengård, Mstad
 Härad: Phytts Berättare: Anna Holmberg, " "
 Socken: Fru Mstad Berättarens yrke: fru
 Uppteckningsår: 1954 Född år 1874 i Fru Mstad

Lilla jul och lille julafton. s. 1.

LWF 47

Julkappar och jultomte. s. 2.

" 48

Barnets vård och uppfostran under för-
skoleåldern. s. 3-10.

" 98.

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R M. 13315: /.

Lilla Julafton
För den dagen före julafton heter lilla
julafton är väl för då skulle alla
julfärbereckelser vara slut, det sista
de skulle göra var ju att skura och fejja,
det brukade de att göra dagen före lilla
julafton, då någon hade upprättat
i stugan så de här ser ut som dagen
före lilla julafton. Lilla julafton brukade
de smaka på den goda maten som de hade
tillagat. Så skulle de gå med julkaka
och annat gott till en del familjer
så de kunde också få fira jul med
god mat

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jul. 47

1

Jultappar och Jultomte

Det var väl inte förr än slutet av 1800 talet som det blev brukligt med jultappar här på landsbygden om det förskom någon gång, fick väl skicka den med någon till den som de ville försära den. Men så besjuktes med att det skulle vara Jultomte som delade ut jultapparna. Någon Jultomte hade jag ej sett förrän vår egen som kläddes ut sig till tomte och delade ut jultappar till sinna barn. Förr i tiden hade de andra redor och bruk då kläddes ut sig till jultomte och hade andra småhyss för sig, de brukade stäppa in en fågel i stugan med ett julrim om biset, ibland gick drängarna och kastade gödsel in i stallet.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUNDLut. 48
1

ACC. N:R M. 13315:3.

Den samhällsclass som jag mest hästom
talar är lantbrukare och husfolk här på
stättbyggen. De hade för sina egna redor
och bruk, 20 å 80 talen var liksom en övergång
från det gamla till något nyare.

Barnuppföstran.

Angående barnuppföstran var väl ej skillna-
den så stor, men enligt min åsikt var
uppföstran mycket strängare förr än nu,
i hemmen användes riset och i skolan
rottingen. Modern var väl den som mest
hade uppsyn över småbarnen, ibland var
det en gammal gumma som de kunde få
till hjälp, tilltids emellan barnen började
gå och de skulle till skolan var den förväntade
tiden. De som kunde brukade laga
sig en barntröja men husfolket red sig
ärsdå.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Sep 98
1

Vid skol-åldren ansågs barnen kunna klara sig själva, då fick de gå sig iväg till skolan, somliga hade lång väg så det kunde bli rätt besvärligt då det var snå och kallt. För skulle ju barnen lära att läsa innan de kom till skolan, det var man som brukade lära dem a b c och stava och läsa innan till.

Gläs i vår by hade vi ingen smiskola förrän 1880.

De flesta av barnen kallade föräldrar för far och mor, det var endast herrskap som kallade dem mamma och pappa, så smått vet jag ej hur de tilltalades. Att lära sig hälsa gjorde de väl i hemmen, men i skolan fick de ytterligare instruction. En gång som varit i skolan en dag sade idag har jag läst två mössor

Ömbudsbebyggelsen har väl alltid fäst kommit
mellan föräldrar och barn, i synnerhet
när barnen var små
Att vara artiga bocka i ler niga skulle
de läras medan de var små, att läsa
sin aftonbön var alltid vänligt fäst
Föräldrarna och kamning och lyfta linne
skulle de göra var vardagskväll i de
hem där de var ordning och skick.
För att ej barnen skulle gå till brunnen
sade de att där var husmannen
Att leka med ilden och tändstickor
var strängt förbjudet
Den minsta skulle ligga i vaggan om
dagen hos mor om natten, den nästa
skulle ligga hos far, då de blev lite
äldre och större fick de sin egen säng

I gårdarna där de hade tjänare hade barnen sin plats vid ett mindre bord i stugan, då de inte hade främmande folk i kosten åt de alla vid ett bord. I stugan hade barnen sin lekplats om vintern, där hade de pallar små bord och lekstolar i kammarerna fick de inte vara, där skulle vara ri de, kunde bjuda in främmande.

När barnen var små innan de kunde gå hade de en lång klänning kallad bärklänning, då de började att gå skulle de ha kort, det var en kort klänning sydd av hemvävt tyg med ärmor och knappar i ryggen till underklädes användes stickad tröja och linn, färskläde användes mest av flickorna, de minsta hade bage lappar för att de ej skulle suga ner sig på kläden och krage skulle användas när de skulle bort

Pojkarna hade mörnar av tyg, flickorna
hade kläder knutit under haken, om
sommaren bärhattar som köptes på
marknaderna. Småbarnen hade stickade
strumpor och sockar, strumporna hölls
uppe av strumpa band, när de började
gå skulle de ha skor av läder dessa
tillverkades av skomakaren. Pojkarna
hade inga uttryck förän de skulle
gå till skolan, flickorna hade chas
om sig när de skulle bort när det var
kallt. Pojkar och flickor hade kortklippt
hår för att det ej skulle bli för ovärdigt
med kamningen. De brukade ha råd
att ha ombyteskläder, de fattiga fick
gå i vardagskläderna även om iöndan
Tid 4 i 5 årsåldern fick pojkar bryor
och flickorna klänningar

Frättning av barnens kläder fick göras
ofta då de smuttade ner sig jemt,
de hade inga mattor på golvet i stugan
de brukade strästrandrand på golvet,
så lyfte de ej om med skor då de gick in
så det blev rätt smuttsigt för var dag.

Föda och måltider

Vid måltiderna fick man hjälpa de minsta,
de fick ej använda kniv och gaffel
förän vid 5-6 års ålder, de fick äta
med sked eller fingrarna. Barn och
äldre skulle bjug måltiden på en gång
men när barnet var mätt fick de
gå ifrån bordet. Bordet lästes väl
på misra ställen vist ej på alla. Barn
skulle lära sig att äta all slags mat det
var en som berättade att kälropan kom
in på bordet tredje gången innan den gick ner

Lekar med barn i hemmen.

Småbarnen rider ranka i hästen putar
blanka, vart skall du rida, fästa dig en
piga hvad skall hon heta sköna Magarita
eller Bida rida ranka till mällarens hus,
der var ingen hemma mer än katten
i mus, de luvor ridom väggarna slicka sina
lägga eller. Fils fils surm om en da vi
skall vi rida lönge dra. De större
lekte blindback skude skadde eller
rida mälleräck. Lekaras köptes på
marknaderna. Det var mest de gamla
mormor eller morfar som berättade
sagor och sjöng visor för barnen.
Religiös undervisning för småbarn
förekom väl sällan ej heller tog de
dem med sig till kyrkan. Det första
barnen kunde göra var att vaggas de minste

Bilder rages och visor.

Vaggvisor sjungs av de äldre när de
skulle vaggasömn, de små Visorna
har jag glömt, det är så länge sen.

Titte på bilder har alltid varit roligt
för barn, i mitt hem hade vi en illustrerad
naturlära den användes flitigt. Jag
minns ännu då jag satt på morfars
knä och han berättade om djuren och
fågeln och sköng sånges för mig.

Undervisning och sysselsättningar.

Någon uppfattning om Gud fick ej
småbarnen, den enda bön de lärde dem
var aftonbönen Gud som bavar.

Till kyrkan kom de inte, så lång tid
kan ej barn sitta stilla. Barnens första
sysselsättning var väl att para de mindre
sysskonen, om de hade några.